BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA STATISTIKU
BOSNE I HERCEGOVINE

BHAS

BOSNIA AND HERZEGOVINA
AGENCY FOR STATISTICS OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA

PRIOPĆENJE
SAOPŠTENJE
FIRST RELEASE

Molimo korisnike da prilikom upotrebe/uporabe podataka obavezno/obvezno navedu izvor
User are kindly requested to mention data source

GODINA / YEAR II SARAJEVO, 05.03.2008. BROJ / NUMBER: 2

INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U BOSNI I HERCEGOVINI U JANUARU 2008. GODINE

U januaru 2008. godine mjesečna inflacija 1,4%.

Cijene proizvoda i usluga koji se koriste za ličnu potrošnju u Bosni i Hercegovini mjerene indeksom potrošačkih cijena, u januaru 2008. u odnosu na decembar 2007. godine u prosjeku su više za 1,4%.

Više cijene komunikacija, stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata, hrane i bezalkoholnih pića, prijevoza, rekreacije i kulture, ostalih dobara i usluga, restorana i hotela, obrazovanja te namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje (COICOP), u januaru 2008. u odnosu na decembar 2007. godine najviše su porasle cijene Komunikacija (3,7%), Stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata (2,3%), Hrane i bezalkoholnih pića (2,1%), Prijevoza (1,3%), Rekreacije i kultura (0,6%), Restorana i hotela (0,5%), Ostalih dobara i usluga (0,5%), Obrazovanja (za 0,3%), Namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće (0,2%).

U okviru odjeljka Komunikacija rast cijena je uzrokovan porastom cijena telefonskih i telefaks usluga, usluga korištenja mobilnih telefona, te mjesečne pretplate za fiksne telefone.

U odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti do povećanja cijena električne energije, vodoopskrbe i odvođenja otpadnih voda, butan gasa i mrkog uglja.

U odjeljku Hrane i bezalkoholnih pića do porasta cijena je došlo u grupama brašna i prerađevina od brašna, mlijeka, jaja i mliječnih proizvoda, ulja i masti te određenih vrsta voća i povrća.

Veće cijene proizvoda u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića povećale su inflaciju u januaru 2008. godine za 0,7%, dok ju je porast cijena u odjeljku stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 0,6%. Utjecaj rasta cijena u ostalim odjeljcima na inflaciju u januaru bio je simboličan.

Niže cijene odjeće i obuće

U januaru 2008. godine u odnosu na decembar 2007. godine došlo je do sniženja cijena u odjeljcima Odjeća i obuća (0,1%).

Odjeljci alkoholna pića i duhan te zdravstvo bez promjena cijena

U januaru 2008. godine u odnosu na decembar 2007. samo u odjeljcima Alkoholna pića i duhan te Zdravstvo nisu zabilježene promjene cijena.

Godišnja inflacija u januaru 2008. godine 6,2%.

Porast potrošačkih cijena u januaru je rezultirao višom stopom inflacije na godišnjem nivou. Cijene u januaru 2008. godine u odnosu na januar 2007. godine su u prosjeku više za 6,2%. S druge strane dvanaestomjesečni rast cijena je u prosjeku bio 1,9%.
Lista proizvoda i usluga kod kojih je na godišnjem nivou došlo do najvećih povećanja cijena je drugačija od one na mjesečnom nivou. Najveća povećanja cijena su bila u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića 11,2%, Prijevoz 9,5%, Restorani i hoteli 5,5%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 4,6%, Komunikacije 4,4%, Obrazovanje 4,4% te Rekreacija i kultura 1,6%.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena

Mjerena pomoću harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena, inflacija u Bosni i Hercegovini u januaru 2008. godine u odnosu na decembar 2007. godine bila je 1,3%.

Godišnja inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena u decembru 2007. godine u području eura (13 evropskih zemalja Evropske monetarne unije) bila je 3,1% dok je u EU-27 bila 3,2%. Najveća inflacija u tom periodu bila je u Latviji (14,0%), a najmanja u Finskoj i Norveškoj (1,9%). U Bosni i Hercegovini inflacija je u tom periodu bila 4,9%.

Tabela 1. Indeksi potrošačkih cijena prema klasifikaciji COICOP u januaru 2008. godine

COICOP	Odjeljak	Struktura (%)	I 2008. / XII 2007.	I 2008. / I 2007.	II 2007.-I 2008. / II 2006.-I 2007.	I 2008. / Ø 2005.
00	**Indeksi potrošačkih cijena-ukupno**	**100.0**	**101.4**	**106.2**	**101.9**	**113.4**
01	Hrana i bezalkoholna pića	31.2	102.1	111.2	103.7	120.8
02	Alkoholna pića i duhan	3.6	100.0	100.4	100.4	100.6
03	Odjeća i obuća	5.1	99.9	97.5	97.0	95.3
04	Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti	23.5	102.3	104.6	102.5	127.1
05	Najmeštaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	6.9	100.2	101.4	100.5	102.6
06	Zdravstvo	3.7	100.0	101.0	101.1	110.4
07	Prevoz	9.9	101.3	109.5	101.0	112.1
08	Komunikacije	2.5	103.7	104.4	102.4	120.8
09	Rekreacija i kultura	3.8	100.6	101.6	101.4	107.7
10	Obrazovanje	1.0	100.3	104.4	104.5	109.4
11	Restorani i hoteli	2.6	100.5	105.5	102.9	111.0
12	Ostala dobra i usluge	6.2	100.5	101.4	100.7	103.0

Tabela 2. Harmonizirani indeksi potrošačkih cijena u januaru 2008. godine

COICOP	Odjeljak	Struktura (%)	I 2008. / XII 2007.	I 2008. / I 2007.	II 2007.-I 2008. / II 2006.-I 2007.	I 2008. / Ø 2005.
00	**Indeksi potrošačkih cijena-ukupno**	**100.0**	101,3	106,1	101,9	113,3

Tabela 3. Mjesečni indeksi potrošačkih cijena (Ø 2005 = 100)

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005.	98,9	99,5	100,1	99,3	99,3	99,4	99,5	99,1	99,9	101,4	101,7	101,9
2006.	106,0	106,5	106,5	105,6	106,5	106,3	105,7	105,5	105,6	106,3	106,4	106,6
2007.	106,9	107,2	107,3	106,5	106,7	106,3	106,0	106,5	107,3	109,5	110,7	111,9
2008.	113,4											

Tabela 4. Mjesečni indeksi potrošačkih cijena, ukupno

Godina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Prethodni mjesec = 100												
2005.	101,4	100,5	100,6	99,2	100,0	100,1	100,1	99,7	100,8	101,5	100,3	100,2
2006.	104,0	100,4	100,1	99,1	100,9	99,8	99,4	99,9	100,1	100,7	100,0	100,2
2007.	100,3	100,3	100,1	99,2	100,2	99,6	99,7	100,5	100,8	102,1	101,1	101.1
2008.	101,4											
Isti mjesec prethodne godine = 100												
2005.[1]	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…	…
2006.	107,2	107,0	106,5	106,4	107,3	106,9	106,2	106,5	105,7	104,9	104,6	104,6
2007.	100,9	100,7	100,7	100,8	100,2	100,0	100,3	100,9	101,6	103,0	104,1	104,9
2008.	106,2											
Decembar prethodne godine = 100												
2005.	101,4	101,9	102,5	101,7	101,7	101,9	101,9	101,6	102,4	103,9	104,2	104,5
2006.	104,0	104,4	104,5	103,6	104,5	104,3	103,6	103,5	103,6	104,3	104,3	104,6
2007.	100,3	100,6	100,7	99,9	100,1	100,1	99,4	99,9	100,7	102,8	103,8	104.9
2008.	101,4											

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Definicija indeksa potrošačkih cijena

Indeks potrošačkih cijena predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba na ekonomskoj teritoriji Bosne i Hercegovine.

Harmonizirani indeks potrošačkih cijena je poseban vid indeksa potrošačkih cijena jer se kod njegovog izračunavanja uzimaju u obzir privremena sniženja cijena u skladu sa Regulativom EU broj 2602/2000.

Namjena

Svrha prikupljanja potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko. Pored toga indeks potrošačkih cijena se koristi i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Također se koristi i za očuvanje vrijednosti kod ugovora s indeksnim klauzulama, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, te služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i u druge svrhe.

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini izračunava se na osnovu reprezentativne liste proizvoda koju u 2008. godini čine 624 proizvoda. Svakog mjeseca prikuplja se oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na dvanaest geografskih lokacija.

Obuhvat indeksa

Geografski obuhvat. Cijene se prikupljaju na dvanaest lokacija (gradova) u zemlji (Banja Luka, Bihać, Bijeljina, Brčko, Doboj, Istočno Sarajevo, Mostar, Prijedor, Sarajevo, Trebinje, Tuzla, Zenica) odabranih prema kriteriju broja stanovnika i njihovoj ulozi u geografskom području kojem pripadaju.

Obuhvat proizvoda. Obuhvaćeni su svi proizvodi i usluge koje kupuje stanovništvo radi finalne potrošnje. Obuhvat dobara i usluga redovno se revidira kako bi se očuvala reprezentativnost liste proizvoda s obzirom na ukuse potrošača i njihove navike u pogledu kupovine.

Snimanje cijena

Sve cijene se prikupljaju lokalno na način da snimatelji od entitetskih Zavoda za statistiku i Agencije za statistiku BiH dobijaju jasne specifikacije naziva proizvoda, njegove COICOP šifre te jedinice mjere koje trebaju posmatrati na terenu. Snimatelji

na osnovu tih informacija samostalno biraju konkretan proizvod čiju će cijenu snimati na određenom prodajnome mjestu. Snimatelj mora izabrati konkretni proizvod u skladu sa kriterijem najprodavanijeg proizvoda na datom prodajnom mjestu. Kako bi se osiguralo da snimatelji iz mjeseca u mjesec snimaju cijene istih proizvoda te kako bi se moglo pratiti koje proizvode snimatelji posmatraju na terenu, oni u upitnik unose i unaprijed definiran skup dodatnih karakteristika proizvoda, te informacije o eventualnim zamjenama proizvoda ukoliko ih bude. Takav način snimanja omogućuje praćenje promjene kretanja cijena između dva perioda, ali ne i poređenje prosječne cijene između različitih geografskih lokacija.

Za potrebe indeksa potrošačkih cijena, snimanje cijena se vrši sljedećih dana u mjesecu:

- za poljoprivredne proizvode koji se prodaju na tržnicama cijene se prikupljaju dva puta mjesečno, i to u prvoj i trećoj sedmici u mjesecu;
- za sve ostale proizvode cijene se, u skladu sa važećim Evropskim regulativama, prikupljaju jedanput mjesečno (između 1. i 21. u mjesecu), s tim da se nužno održava isti interval između prikupljanja.

Ponderi

Ponderi koji se primjenjuju za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena su koeficijenti koji odražavaju relativnu važnost odabranih proizvoda i usluga u ukupnoj potrošnji domaćinstava na domaćem teritoriju. Pomoću njih se izračunavaju elementarni indeksi kao ponderisani prosjeci. Bazirani su na podacima povezanim sa finalnom potrošnjom domaćinstava i na podacima o broju stanovnika.

Osnovni izvor podataka za izradu pondera za obračun indeksa potrošačkih cijena je Anketa o potrošnji domaćinstava. Za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena od januara 2008. godine primjenjuju se ponderi koji se baziraju na podacima iz Ankete o potrošnji domaćinstava za 2004. godinu. Ponderi se svake godine korigiraju s kretanjem cijena u prethodnoj godini.

Klasifikacija

Za klasificiranje proizvoda iz statistike potrošačkih cijena upotrebljava se Klasifikacija lične potrošnje prema namjeni (Classification of Individual Consumption by Purpose-COICOP) koja dijeli izdatke na dvanaest osnovnih odjeljaka proizvoda i usluga za koje se izračunavaju indeksi.

Agregiranje

Izračunavanje indeksa potrošačkih cijena počinje izračunavanjem elementarnih indeksa (indeksa proizvoda) i indeksa reprezentativnih stavki na nivou gradova. Pri tome se kao mjera srednje vrijednosti koristi geometrijska sredina. Agregatni indeksi se nakon toga izračunavaju korištenjem Laspeyres-ove formule za ponderisanu aritmetičku sredinu počevši od indeksa reprezentativnih stavki na nivou entiteta sve do općeg indeksa za Bosnu i Hercegovinu. Referentna baza za izračunavanje indeksa je 2005. godina.

Ostale definicije

Proizvod: bilo koji proizvod ili usluga za ličnu potrošnju koji se mogu kupiti, skupni naziv za proizvode i usluge.

Reprezentativna stavka: proizvod na najnižem nivou agregacije, odnosno proizvod u prodajnom mjestu na jednoj geografskoj lokaciji za koji se može procijeniti ponder. Proizvodima iz nižih nivoa agregacije nije moguće dodijeliti ponder jer za to ne postoje reprezentativni podaci.

Stopa promjene: stopa promjene u specifičnom referentnom periodu u poređenju sa vrijednošću sa početka tog perioda ili iz konkretno definiranog ranijeg perioda.

Znakovi

… ne raspolaže se podatkom

Izdaje i štampa Agencija za statistiku BiH
Published and printed by the Agency for Statistics of the Bosnia and Herzegovina
71000 Sarajevo, Zelenih beretki 26, telefon/*phone*: **(33) 220 626, telefaks**/*telefax*: **(33) 220 622**

Odgovara direktor Zdenko Milinović.
Person responsible: Zdenko Milinović, Director General
Priredili: Edin Šabanović, Rubina Ligata i Selma Bajramović
Prepared by: Mr. Edin Šabanovic, Mrs. Rubina Ligata and Ms.Selma Bajramovic
Tiraž: 100 primjeraka
100 copies printed

Elektronska pošta/*E-mail*: **bhas@bhas.ba**
Internetske stranice/*Web site*: **http://www.bhas.ba**

Podaci iz ovog saopštenja objavljuju se i na internetu.
First Release data are also published on the Internet